

A kun hagyományok őrzői *Emlékkönyv Sudár Istvánról*

A Kunszövetség a kun hagyományok ápolását is célul tűzte, így februárban Karcagon találkoztak a kis- és nagykunok. Itt adták át a *Sudár István* Emlékplakettet és mutatták be a rá emlékező kötetet is.

Dr. Fazekas Sándor elnök szövege azokról a kun identitás szempontjából fontos rendezvényekről - Szent László-napok, karcagi birkafergeteg verseny, kisújszállási Kun Viadal, kunkapitány választás - amelyeken a Kunszövetség képviseltette magát. A szervezet jelentős szerepet vállalt az Altaj-Duna expedíció megszervezésében is. Mint elhangzott, a kazak barátok most nyugat-európai tevékaraván útra készülnek. A szövetség szeretné, ha Kazahsztánban lenne egy kihelyezett tagozata, hiszen az egyszerűsíthetné például Karcag kazak testvérvárosával való kapcsolattartást, az expedíciók szervezését, a tudományos kutatómunkát, a vízumintézkedést is. Ehhez az első lépéseket már megtették.

Tavaly ötödik alkalommal rendezték meg a Kun Viadalt Kisújszálláson. Erről és a Nagykun Lovasbandérium munkájáról, terveiről *Horváth György* kunkapitány számolt be. Mint elhangzott, az elmúlt évben sok településen megfordultak a hagyományörző lovasok, s már erre az évre is vannak felkérések. A Nagykunban folyó Lokális közösségek, térségi csoportok kutatómunka állásáról *dr. Őrsi Julianna*, a projekt vezetője szövege. A napokban jelenik meg Kulcs emberek címmel az a tanulmánykötet, amelyben a Nagykunban szerepet vállaló embereket mutatják be.

Az egyesület tagjai támogatták azt az elképzelést, miszerint a tavaly megjelent kazak népzenei kazetta után idén kunsági népzenei tartalmazót jelentessenek meg. A tervek szerint az archívumból válogatnak és a kunságban ma működő népzenei együttesek is helyet kapnak a kazettán. A másik nagy terv a csengelei Kun Emlékhely kialakítása, mely talán idén elkészülhet.

A Kunszövetség ügyvivői testülete tavaly örökös tiszteletbeli tagjává választotta Sudár Istvánt, akinek tiszteletére emlékkplakettet alapítottak - melyet ezután évente egy alkalommal a Szent László Napok keretében egy arra érdemes fiatal, tehetséges lovas hagyományt ápoló ifjú lovasnak adnak át - és kiadták A Táltos hite és halála csalatkozása című befejezetlen filmnovelláját, melyet szerkesztőként e jelen sorok írója mutatott be.

Györfi Sándor Munkácsy- és Mednyánszky-díjas szobrászművész plakettjét első alkalommal Sudár István édesanyja vette át.

Sudár István (1965-2000) Budapesten született és itt is halt meg. Az ELTE Tanárképzőn végzett 1989-ben magyar-történelem szakon. A Nemzeti Sport újságírója lett, beutazta a világot, de mindenütt csak a magyar történelmi nyomokat kereste. 1995-től egyre jobban kezdte érdekelni a honfoglalás kora, elindult Kazahsztánba, az őshazába, s onnan hazahozott ottani vadlovakat és két jurtát is, súlyosan megbetegedett, de a betegsége idején sem kímélte magát, az árvíz idején háromszor vitt segélyszállítmányt Kárpátaljára. A Napkeleti ménes lovait *dr. Magyar Gábor* felügyelete alá kerültek Aranyosszegeletre.

DE

Bál az összetartozás jegyében

Együtt mulattak a jászok, a kis- és a nagykunok

Együtt idézték fel Kisújszálláson a régi bálók, farsangok hangulatát szombaton a jászok, valamint a kis- és nagykunok. A III. Hagyományörző Nagykunok Farsang fővédnöke *Palágyi Gábor* polgármester, a Nagykun Együttműködési Társulás elnöke volt.

Nagy István tárogatóművész játékára a Nagykun Lovasbandérium tagjai - *Bene Sándor* parancsnokhelyettes vezetésével behozták a történelmi zászlókat és kíséretükben díszvendégként megérkezett a bálba *Horváth György*, 2000. év, *Györfi Sándor*, Munkácsy- és Mednyánszky-díjas szobrászművész, 2001. év újkori kunkapitánya, *Tokár István*, a megyei közgyűlés elnöke, *Rózsa Endre*, a térség országgyűlési képviselője, *dr. Dobos László*, a Jászok Egyesületének elnöke és a környező kun települések vezetői.

A megjelent vendégeket *Palágyi Gábor* köszöntötte. Mint elhangzott, a rendezők hagyományos kisúji vendégszeretettel várták a bálzókat, mert úgy vélik, a mai rohanó társadalomban nagyon fontos, hogy ne vesszenek el a régi értékek, hagyományok. A III. Hagyományörző Kunsági Farsang jó alkalom arra, hogy a kiskunok, nagykunok, jászok együtt legyenek, és arra is, hogy megőrizzék azokat az értékeket, amelyek a Nagykunok összetartják.

- A mai bálnak üzenete van mindannyiunk számára, az összetartozás, a hagyományápolás - kezdte köszöntőjét *Tokár István*, aki szerint a ma társadalmának tovább kell vinnie azokat a hagyományokat, amelyeket a kunok több száz éven át megőriztek. Az ilyen kistérségeknek, mint a Nagykunok az uniós csatlakozás után megnő a szerepe, nem a rivalizálás, hanem az együttműködés lesz a legfontosabb. Utóbbira jó példa a mai este is, melyhez jó szórakozást kívánok - mondta az elnök. Ezután *Györfi Sándor* bejelentette, a Nagykun Kapitányok Tanácsa úgy határozott, hogy az utolsó kunkapitánynak is emléket állítva, megalapítja az *Illéssy János*-díjat, melyet a nagykunok térségért sokat tevő személyek közül évente egy kaphat meg. A díjat első alkalommal *Ö. Tóth Lajosné*nak, a hagyományörző kunsági farsang megálmodójának adta át *Györfi Sándor*.

- Elrendeltetik általam a rendezők nevében a mai hagyományteremtő kunsági farsangi mulatság. E perctől kezdve legyen szabad lármázni, alakoskodni, üzessék ki minden jóra való jelenlévőből a bánat, a fájdalom, a nyavalya, a betegség, jöjjön elő a jókedv, nyugalom, húzzák a zenészek a talpalávalót estétől a kakaskukorékolásig - adta parancsba szombaton *Horváth György*, s ezzel kezdetét vette a farsangi mulatság. A Tisza Néptáncegyüttes csoportjának tánca után a vendégek megkóstolták a kisúji "Koronakert levét", azaz a hagyományos szilvapálinkát, s több birkatetestet is elfogyasztottak. A vörösbor mellé hagyományos kunpercet és éjfélkor töltött káposztát kaptak. A jó hangulatról *Kolostyák Gyula* és *Dallos Gizi* nótáénekesek és *Barkóczy Zoltán* előadóművész, a talpalávalóról kivilágos kivirradtig *Kunmadaras* polgármestere, *Márki Sándor* gondoskodott, aki zenekarával szórakoztatta a vendégsereget. S a két ceremóniamester: *Szabó Csaba* és *Nagy József* vőfélyek is fáradhatatlanul mondták a rigmusokat.

DE

Györfi Sándor bejelenti a Nagykun Kapitányok Tanácsának döntését

A Nagykun Lovasbandérium tagjai

Beiktatták a bereki kunkapitányt

A nagykun települések 2000-ben, Kisújszálláson elevenítették fel újra a kunkapitányválasztás hagyományát. Májusban Berekfürdőben Csikos Sándor Jászai-díjas színművész személyében beiktatták a IV. kunkapitányt.

A nagykun települések művészeti csoportjainak fellépése után a Nagykun Lovasbandérium tagjai vezették a lovasfelvonulást. A huszárokat hinton a nagykun települések polgármesterei, Berekfürdő lengyel testvértelepülésének Zatornak a képviselői és az eddigi kunkapitányok követték.

A Himnusz eléneklése után a kunok történetét *Kurucz János* nyugalmazott középiskolai tanár, helytörténeti kutató ismertette. Mint elhangzott, a kunoknak és a jászoknak maguk választotta kapitányaik voltak, akik önállóan irányították a lakosság életét a XIX. század végéig. Mária Terézia 1745. május 6-án kelt redemptiós oklevele visszaállítja a Jászkunság lakóinak korábbi jogállását.

- Az ezredfordulón Kisújszállás kezdeményezte a kunkapitányi jelképes cím felélesztését azzal a nemes céllal, hogy a ma itt élő nemzedékek is jobban megismerjék a térség sajátos múltját, hagyományait. A kun szó mára nem nemzetiséget jelöl, hanem egy lokális meghatározottságú, büszkén vállalt magatartást, a hagyományok ápolásából táplálkozó, azokhoz ragaszkodó öntudatot - zárta szavait a szónok.

2002. május 18-án a harmadik kunkapitányt, *Balogh Márton* előadóművész személyében Túrkeve választotta meg. Az ő megbízatása szombaton véget ért, így a jelenlévőknek beszámolt az elmúlt hónapokban végzett kapitányi munkájáról.

Ezután *dr. Hajdu Lajos* polgármester ismertette a berekfürdői képviselő-testület határozatát, melyben a karcagi születésű, *Csikos Sándor* Jászai-díjas színművészt választották meg kunkapitánynak.

Az indoklás szerint a leendő kapitány hites ember, a kun őseitől örökölt tisztességgel él, hiteles mind a pályáján, mind a civil életben, az igazság neki életforma, szavaiban, tetteiben egyaránt. - Öröm és megtiszteltetés, hogy őt választhattuk kunkapitánynak - mondta a falu első embere. A tanúsítvány átvétele után *Palágyi Gábor* a Nagykun Együttműködési Társulás elnöke előtt Csikos Sándor letette az esküt, átvette a kapitányi jelképeket, szalagot tűzött és szeget ütött a redemptiós zászlóba. A kapitányt Csoma Judit református lelkész megáldotta, majd kunsági művészek köszöntötték. Ezután *Palágyi Gábor* átadta *Horváth György I.* újkori kunkapitány részére a főkapitányi rangot jelentő plakettet. Ezután többen köszöntötték Csikos Sándort, Berekfürdő kunkapitányát, majd a ceremónia végén az ő vezetésével a huszárok és a hintók tiszteletkört tettek a faluban.

DE

Csikos Sándor szeptet ver a redemptios zászlóba

Birkafőzők versenye Karcagon

Sokan látogattak el június végén a karcagi múzeumparkba, az V. karcagi országos birkafőző versenyre, melyen Benke László olimpiai bajnok mesterszakács vezetésével hatvan birkapörköltöt kóstolt meg a zsűri. Az éjfélig tartó műsorban Kisújszállás művészeti csoportjai mutatkoztak be, valamint volt sramlizene, koncert, utcabál is.

Az önkormányzat és a Magyar Nóta és Dal Alapítvány és a Kunszövetség szervezésében megrendezett birkafőző versenyre a Jászságtól Sárrétudvaron, Békéscsabán, Túrkevéen, Budapesten, Szolnokon át Abonyig érkeztek versenyzők. A megjelenteket *dr. Fazekas Sándor* polgármester köszöntötte. Mint mondta nagy öröm, hogy ilyen sokan eljöttek a mai versenyre, hiszen a karcagi birkapörkölt ma is hozzátartozik a kun konyhához. A város első embere jó versenyzést kívánt a főzőknek, a vendégeknek pedig finom pörköltöket, majd Varga Mihály országgyűlési képviselővel ő is beállt a főzők közé, hogy elkészítsék saját pörköltjüket.

A zsűri nem volt könnyű helyzetben, de igyekeztek igazságos döntést hozni. Értékeléskor nézték a pörkölt színét, az ízét, a küllemét, azt mennyire figyelt oda a főző a darabolásra és a zsűri elé került étel pörkölt, vagy paprikás volt-e.

A tavalyi verseny győztese, id. Székely Imre 78 évével a legidősebb induló volt a versenyen. Mint tavaly, most is unokájával, Szentesi Istvánnal főzött. Imre bácsi sok száz birkát készített már fel életében, szombaton is több kondérban főzött.

A főzők között volt Horváth László, a Kazak Köztársaság tiszteletbeli konzulja is, aki hagyományos, karcagi birkapörköltöt főzött. Bár ő nem idevalósi, de az elmúlt versenyeken már elleste a fortélyokat

A verseny végeredménye:

I. ifj. Bartha László, II. ifj. Csontos György, III. Kálmán András, IV. Hérmán Sándor, V. Dobrai István - mindannyian karcagi indulók.

A Kunszövetség különdíját a legidősebb főző, a 78 éves Székely Imre vette át Horváth György főkapitány, ügyvivő testületi tagtól, (képünkön), Horváth László konzul részére pedig Fejes György ügyvivő testületi tag adott át különdíjat. A zsűri szakmai értékelése mellett a közönség is szavazott, hiszen sok száz adag birkapörkölt fogyott el ezen a szombaton Karcagon.

DE

Kapitányból főkapitány

A kisújszállási Horváth György volt a rendszerváltást követő legelső választott újkori kunkapitány. 2000-2001. között töltötte be tisztségét.

Ez az elfoglaltság egy évre szól, és azóta már a negyedik kapitányt is beiktatták Berekfürdön Csikos Sándor Jászai-díjas színművész személyében, aki karcagi gyökerekkel rendelkezik. Ugyanekkor az ismert fürdőhelyen megalakult a Nagykun Kapitányok Tanácsa, és a testület főkapitányi tisztségével Horváth Györgyöt bízták meg, amelyet a nyakában látható medál is bizonyít. A megbízatás határozatlan ideig szól, és többek között a feladatok közé tartozik a kun hagyományörzés, a települések közötti kapcsolattartás, a korábbi, erre a népre jellegzetes szokások ápolása, életben tartása. Már ennek a szellemében rendezték meg Horváth György Kisújszállás határában lévő tanyáján a tavaszi, évindító lovasíjász-versenyt, amelyen az ország keleti részéről közel húszan küzdöttek a bajnoki címért. Ez végül Tiszaföldvára került.

Horváth György évek óta a kun hagyományok közismert őrzője, különböző rendezvények szervezője. A tanyája valóságos múzeum, az udvarán olyan jurtákkal, amelyek a kunok évszázadokkal ezelőtti lakóhelyeire emlékeztetnek. Ezért, de főleg a nagykunsági lovas hagyományok ápolásáért, őrzéséért néhány napja a Honvédelmi Minisztérium oklevéllel, plakettel tüntette ki. Rajta kívül az országban még egy személy kapott hasonló elismerést, szintén a lovas hagyományörzés miatt.

D. SZABÓ MIKLÓS

A természet újrateemtői

Augusztus 15-20 között rendezték meg Karcagon XII. Nagykunsági kulturális napokat, melyet a Kunszövetség is támogatott.

A sokszínű programban volt arató-felvonulás, fazekas triennálés kiállítás is. A Györffy István Nagykun Múzeumban a triennálé győztes fazekasok kiállítását *dr. Szabó László* néprajzkutató, a tudományok doktora nyitotta meg. A szakember elismeréssel szólt a kiállítókról. Mint mondta, az országnak nincs olyan szege-zuga, ahonnan ne lett volna már kiállító díjazva. Az alföldi táj nem bővelkedik olyan javakban, amelyben különösebben maradandó dolgot lehetne alkotni. Itt az építőanyag a sár, a nád, a vessző volt. A fazekasok sárból egy maradandót, cserepet alkottak. Ha ez összetört, a régészeknek akkor is ez volt a tájékozódási pont, ez alapján tudtak behatárolni kultúrákat.

A sárból művészetet hoztak létre a fazekasok, akik cserepeikkel újrateemtői a természetnek. A karcagi, mezőtúri és tiszafüredi fazekas mesterek a múltban is és a jelenben is úgy alkotnak, hogy tisztelik a régít és kellően tehetségesek, hogy a kor szelleméhez igazítsák munkáikat. Ezt bizonyítják a most kiállítók is- mondta a szakember, majd a jelenlévők figyelmébe ajánlotta a triennálékon díjazott fazekasok munkáiból nyílt kiállítást.

Ifjú madarasi lovasok

A lovas hagyományok ápolására néhány éve *Barta László* vezetésével alakult meg Kunmadarason a **Hagyományörző és Lovassport Egyesület, melynek tagjai között már több kiképzett huszár is van.**

Az egyesület elősorban a gyermekek lovagoltatására jött létre, azóta azonban már komoly lovas sikereket is elértek. Az egyesület egyik oszlopos tagja *Barta Viktória*, aki egyben alapító tagja a kisújszállási székhelyű, Nagykun Lovasbandériumnak is. Az ifjú hölgy ma már karcagi középiskolásként segít édesapjának az egyesületben. A fiatalok minden évben tartalmas programokon vesznek részt, amelyeken nemcsak a ló szeretetére, de a lovasíjász és a kun hagyományokra is megtanítják őket.

Íme néhány eddigi program: az egyesület lovasai részt vettek Kisújszálláson a Nagykun Bálon, ott voltak az 1848-as szabadságharc szolnoki csatájának évfordulójára rendezett szolnoki ütközetben és a kisúji huszár-táborban. A helyi és környékbeli megemlékezéseken is felvonulnak, a kisúji lovas íjász versenyen is részt vettek és immáron második alkalommal rendezték meg az önkormányzat támogatásával, a bacskamadarasi gyerekekkel közös lovastábort. Tavaly a madarasiak jártak Erdélyben, nyáron pedig a bacskamadarasiak töltöttek el egy hetet a tisaörsi lovastanyán, ahol a lovaglás mellett megismerkedtek a kun hagyományokkal.

A lovashuszárok a nyár többi részében sem unatkoztak, hiszen több megyei rendezvényen ott voltak, valamint augusztus elején oszlopos tagjai voltak a kun-madarasi aratófelvonulásnak. Szeptember 1-jén aztán az egyesület diák tagjainak többsége szétszéledt az ország különböző pontjain - Mátrafüred,

Nyíregyháza, Kenderes, Eger, Debrecen – lévő iskolákba. A jövő heti kisúji kun viadalon azonban találkozhatunk a madarasi huszárokkal is. A tavalyi megmérettetésen is szépen helyt álltak az ifjú lovasok: *Pásztor Viktória, Kálmán Márk, Kovács István, Kocsis Balázs, Juhász Norbert* és Barta Viktória. A nemzetközi lovasíjász versenyen Kocsis Balázs, Kálmán Márk és Barta Viktória indult. A legifjabb, legeredményesebb ifjú lovas Kálmán Márk, a legeredményesebb női versenyző díjat Barta Viktória kapta. A fiatalok idén is hasonló szép eredményeket szeretnének elérni emellett azonban folytatják a kunmadarasi lovas hagyományok ápolását is.

DE

Viadalra készülnek a kunok

Szeptember 19-21 között immáron hatodik alkalommal rendezik meg a kisújszállási Horváth-tanyán a kun viadalt. Mint Horváth György főkapitánytól megtudtuk, a résztvevők pénteken 17 órakor a városháza parkjába, a lovas szoborhoz érkeznek, ahol az ünnepélyes megnyitó után végiglovagolnak a településen. Este a Horváth-tanyán az országos tárogatós találkozó résztvevői adnak műsort. Szombaton 9 órakor kezdődik a nemzetközi lovas íjász verseny, és a kun viadal, melynek versenyszámai: szablya, kelevéz és ügyességi verseny. Az eredményhirdetés után kökbar és lovas birkózás lesz. vasárnap 9-kor a kettes fogatok akadályversenye lesz, közben kunsági ízek főzőversenye várja az érdeklődőket.

Kun Hírmondó * a Kunszövetség hírlevele * Kiadja a Kunszövetség ügyvivői testülete* Felelős szerkesztő: Daróczy Erzsébet
Szerkesztőbizottság: dr. Fazekas Sándor, dr. Baski Imre, dr. Magyar Gábor, Kovács Sándor, Fejes György, Horváth György,
Kun Csaba, dr. Mándoki István, Szilágyi Lajos †Sudár István
Szerkesztőség címe: 5300 Karcag, Városháza, Kossuth tér 1., tel.: (30) 903-7732,
web: www.kunszovetseg.hu e-mail: kunszovetseg@freemail.hu

Méltó emlék a város hőisének Közadakozásból állítottak szobrot Kisújszálláson

A Kisújszállási Nagykun Polgári Kör kezdeményezéséhez - állítsanak szobrot Illéssy Jánosnak, a település '48-as hőisének - csatlakoztak az intézmények, magánszemélyek, az önkormányzat is, így októberben felavathatták Györfi Sándor Munkácsy- és Mednyánszky-díjas szobrászművész alkotását.

A hőst *dr. Szabó Lajos* történész, a Nagykun Polgári Kör elnöke méltatta. Mint elhangzott, ő volt a Jászkunság reformkori, szabadságharc alatti és önkényuralmi időszakának legjelentősebb, országos hírű, ám az utókor által méltatlanul elfeledett nemzeti-liberális gondolkodású személyisége. A család 1721-ben költözött Kisújszállásra és több mint száz éven át helyi és kerületi tisztségek sorát töltik be az Illéssyek. Illéssy János 1828-1849-ig volt választott nagykun-kapitány, ötször választották meg országgyűlési követnek. Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc alatt mindvégig Kossuth politikájának következetes, hajthatatlan és hajlíthatatlan támogatója. Világos után bűdosott, majd feladja magát. Kötél általi halálra ítélik, melyet ifj. I. Ferencz József császár kegyelemre, a hadsereg parancsnoksága tíz év várfogságra és teljes vagyonekobzásra változtat. Öt évet töltött a josphstadti börtönben, majd hazatérve a kunszentmártoni

választókerület képviselője volt. Agglegényként hunyt el 1967 nyarán, néhány nappal Ferencz József magyar királlyá koronázása után. El nem felejtendő érdeme, hogy 1000 forintos alapítványt tett az 1867/68-as tanévben a kisújszállási középtanoda javára, melynek kamata évente egy kisúji szorgalmas, szegény diáknak adatott.

Most a közadakozásból készült szoborral, mely egykori iskolája helyén áll, méltó emléket állított a város hőisének. A család nevében Illéssy Ádám meghatottan köszönte meg a kisújiaknak a szobor állítását, majd Nagy Istvánnal, a Nagykun Polgári Kör ügyvezető alelnökével leleplezte azt. Sípos Árpád református lelkész áldása után Palágyi Gábor polgármester átvette és a lakosok nevében megköszönte a szobrot, majd a jelenlévők elhelyezték az emlékezés virágait.

DE

Illéssy Ádám és Nagy István leplezte le a szobrot.

Kun vitézt avattak Kisújon

Egy 18 éves kunszenti diák győzött a viadalon

Jól szerepeltek a lovasíjász-verseny és az VI. Kun Viadal résztvevői szeptemberben a kisújszállási Horváth tanyán, ahol egy évre kun vitézzé avatták a kunszentmártoni *Tornyai Pétert*. A tavalyi kun vitéz, a kisújszállási *Papp Sándor* idén az íjászverseny győztese lett.

A megméretésre Karcagról, Kisújszállásról, Tahitótfaluból, Kunszentmártonból, Gyöngyösről, Gyuláról és Kecskemétről érkeztek lovasok. A versenyzőknek nem lehetett panasza az időjárásra, szinte augusztusi hőségben kellett lóra pattanniuk és megvívniuk csatáikat lovaikkal, a porral és egymással. Délután sajnos a nagy hőségben két baleset is történt, így a verseny kétszer félbeszakadt.

A lovasíjász-verseny 24 indulója a Kassai-féle szabályzat szerint, 90 méteres pályán versenyzett. Akik kijöttek a tanyára, azok igazi magyar harcosokhoz méltó küzdelmet láttak. A felkészült, rátermett, bátor harcosok közül a legjobbnak *Papp Sándor* (Kisújszállás) bizonyult. A 20 éves fiatalember nagyon boldog volt, hogy megnyerte az íjász versenyt. Szerette volna megvédeni kétszeres kun vitézi címét is. A felkészülésével most sem volt baj, csak délután az egyik versenyző az ő lovával bukott. A lovat ellátta az állatorvos, de Sanyi kicsit idegesebben versenyzett délután, így majd jövőre újra harcba száll a címért. Addig is lovasszenvedélyének él, hiszen már négy saját lova van. A verseny második helyezettje *Czuczi*

Zoltán (Kunszentmárton), a harmadik *iff. Zerinváry Szilárd* (Tahitótfalu) lett.

A délutáni VI. Kun Viadalon a 22 harcos jól bánt a szablyával és kelevézzel is. Megmérettetést *Tornyai Péter* (Kunszentmárton) nyerte, így egy évig ő viseli ezt a címet. A 18 éves fiatalember először indult a kun viadalon. Hat éve lovagol, jelenleg a kunszenti József Attila Gimnázium diákja. Legenda nevű lovával már több sikert ért el. Második *id. Zerinváry Szilárd* (Tahitótfalu), a harmadik *Bene Sándor* (Karcag) lett. A verseny egyetlen lány indulója, *Zerinváry Dóra* (Tahitótfalu) szépen megállta helyét a férfiak között. A díjakat Györfi Sándor II. kunkapitány, Márki Sándor kunmadarasi polgármester és Szepesi Gyula kisúji alpolgármester adta át. A legfiatalabb induló, a 14 éves kisúji Szücs Gábor különdíjat kapott. Az eredményhirdetés után összvágta, majd lovasbirkózás volt. Ezt a karcagi *Szemerányi Attila* nyerte. A verseny ideje alatt kirakodóvásár várta a jelenlévőket, este pedig *Farkas Judit* zenész gondoskodott a jó hangulatról.

DE

A kun viadal nézői igazi küzdelmet láthattak

„Az elnyert címekre büszke vagyok”

A kisújszállási Papp Sándornak 20 éves kora már kétszer adatott meg, hogy a Kun Viadal győzteseként a Horváth-tanyán egy évre kun vitézzé avassák, most pedig a lovasíjász verseny győzteseként áthatott fel a képzeletbeli dobogó legfelső fokára.

A fiatalember 2000-ben, még középiskolásként nyerte el először a kun vitéz címet. Akkor végzett szobafestőként a helyi szakközépiskolában, most egyéni vállalkozóként dolgozik. Szabad idejében pedig hódol hobbijának, a lovaknak. Szülei nagyon örültek az akkori és mostani eredményének is. Jelenleg négy lova van, a versenyen Rolandával indult. A lovasíjász versenyen jól szerepelt, a délutáni kun vitézi címért folyó versenyen az utolsó pillanatig bízott a győzelemben. Tizenöt ponttal azonban lemaradt.

- *Hogyan tovább?*

- Amíg tudom, hobbi szinten szeretnék lovagolni. Továbbra is ide járok ki lovagolni Gyuri bához. A verseny előtt nem nagyon volt időm a gyakorlásra, csak pénteken tudtam kijönni. Szerencsére Rolandával, az ötéves angol telivér lovammal nagyon összeszokott páros vagyunk. Nem vagyok szomorú, hogy nem sikerült megvédeni kun vitézi címemet, majd jövőre újra megpróbálom.

- *Kitől tartottál a versenyen?*

- Czuczi Zoltántól, mert tavaly megvert, most azonban én győztem.

- *Az, hogy most nincs barátnőd, az a lovaknak is "köszönhető"?*

- Talán, hiszen van, amikor lovaimmal több órát is foglalkozom, és ezt csak egy hasonlóan lószertő kislány tudná megérteni.. Bízom abban, hogy hamarosan találok ehhez is megfelelő társat.

- *Ha 16 évesen nem kapsz saját lovat, akkor is itt lettél volna a versenyen?*

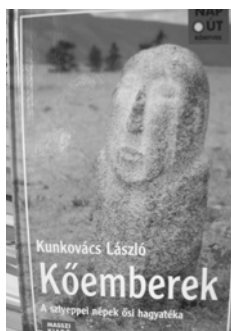
- Nem tudom. A későbbiekben azonban a lovaglás mellett a fogathajtással is szeretnék megpróbálkozni. Az egy másik műfaj, de lovaimmal szeretném kipróbálni. Jövőre a kun vitézi címért ismét lóra szálllok, de elképzelhető, hogy később már a fogathajtó versenyen indulok. Az elnyert címre nagyon büszke vagyok.

DE

Papp Sándor Györfi Sándor második kunkapitánytól vette át az első helyért járó díjat

Kunkovács László: Kőemberek

Kőemberek címmel - A sztyepei népek ősi hagyatéka - alcímmel jelent meg Kunkovács László etnofotográfus könyve, mely a szerző hét ázsiai és az Ukrajnában tett legfrissebb tanulmányút eredményeit mutatja be fotók segítségével. A könyvet Erdélyi István történész-régész, a történelemtudományok doktora, címzetes egyetemi tanár ajánlja az olvasó figyelmébe.

- Az öntudatra ébredő ember ősidők óta meg akarta örökíteni neves elődeit időtálló szobrok és jelképek alakjában, azzal a céllal, hogy ezzel biztosítsa népe, nemzetsége folyamatosságát a jövőben. Ezt szolgálták totemoszlopok, sziklarajzok, sírjelek a vezetők, a nagynevű ősök sírjainál vagy szent helyeken. Az ilyesféle, az örökkévalóság megérintésére irányuló törekvés tehát nem új, nem ismeretlen jelenség az eurázsiai füve pusztákon sem, csupán maga a forma az, ami sajátságos, jellegzetes.

A szarvasos köveket vagy csészetartó kőszobrokat a bronzkortól kezdve fennálló nomád társadalmakban a sztyepei arisztokrácia képviselői számára mesteremberek készítették, akik a korabeli szellemi vezetők irányítása mellett jól ismerték és be is tartották azokat az előírásokat, amelyeket társadalmuk megkövetelt tőlük. Munkálkodtak már ötvös mesterek, kovácsok, jurtakészítő ácsok, tímárok és így tovább, tehát kellett, hogy legyenek kőfaragók is, akik közül jó néhányan már művészi szinten voltak képesek megfelelni a hagyomány diktálta bonyolult feltételeknek és a korabeli esztétikumnak.

Idővel a szobrok némelyikére feliratok is kerültek, ahogy az írásbeliség elterjedt a sztyepeken. Az

írásbeliséget már legalább a Kr. u. V. századtól ismerték a nomádok, hiszen nemegyszer kellett írásbeli üzenetet küldeni és kapni a harci feladatok ellátása közben vagy a számottevő állatállomány gondozása, adásvételes során. Az írásbeliséget a kiterjedt nemzetközi kereskedelem képviselői hozták magukkal. Megtanultak írni azok is, akik a népi-történelmi hagyományokat akarták átörökíteni az utódok számára az igen jelentős szóbeli hagyományozás mellett. A korabeli szomszédos vagy nem túl távoli civilizációk vonzasköréből írás, luxuscikkek, ékszerek és művészek is érkeztek közéjük, vagy ha nem, a hadifoglyok köréből kényszeríthettek ilyeneket az együttműködésre.

A nomádok sokarcú és bonyolult társadalma, miközben szívósan igyekezett megőrizni saját arculatát, néha követelőzően is nyitott volt a környező világ felé, melyből - ha úgy hozta a sors- igyekezett magának jelentős uralmi területeket is megszerezni. Eközben, a nomád állattenyésztő gazdálkodásra épülő birodalmak képlékenységének megfelelően, odabent az országokban szinte állandóan folyt a harc a hatalomért, még több állatállomány birtoklásáért, ami a gazdagság alapját jelentette (a több, például az arany vagy az ezüst inkább csak jelképezte). Mindezt két forrásból tudjuk: a szomszédos, vagy távolabbi népek írásos feljegyzéseiből és a régészeti kutatások révén feltárt emlékekből. Közéjük tartoznak a könyvünkben élénk táruuló kőemlékek.

A sírokban szinte kivétel nélkül elporladtak, elpusztultak a színpompás ruhák, és a szertartások, ünnepek zenéjét sem fogjuk többé meghallani. Már csak emiatt is felbecsülhetetlen ismereteket közvetítenek nekünk a " kőemberek".

(Masszi Kiadó Budapest 2002)

Kun Hírmondó * a Kunszövetség hírlevele * Kiadja a Kunszövetség ügyvivői testülete* Felelős szerkesztő: Daróczi Erzsébet
Szerkesztőbizottság: dr. Fazekas Sándor, dr. Baski Imre, dr. Magyar Gábor, Kovács Sándor, Fejes György, Horváth György,
Kun Csaba, dr. Mándoki István, Szilágyi Lajos †Sudár István
Szerkesztőség címe: 5300 Karcag, Városháza, Kossuth tér 1.tel.: (30) 903-7732,
web: www.kunszovetseg.hu, e-mail: kunszovetseg@freemail.hu

Kazak művész Karcagon

Nagy sikerű koncertet adott novemberben a karcagi Déryné Művelődési központban Jania Aubakirova kazak zongoraművész.

- Attól a pillanattól kezdve, hogy megnyílt a Kazak Köztársaság Magyarországi Nagykövetsége, nagyon jó baráti viszonyban vagyunk Karcaggal is, nagyon szeretjük a lakóit. Ők nemcsak a barátaink, a rokonaink is itt laknak. Azt hiszem helyesen cselekedtünk, amikor a művésznőnek elmondtuk, hogy Karcagon laknak őseink, így szívesen látogatott ebbe a városba. Kívánok a koncerthez jó szórakozást - mondta *Erlan Tazhybajev*, a Kazak Köztársaság Magyarországi Nagykövetségének tanácsosa Jania Aubakirova zongoraművésznő koncertjének megnyitóján.

A művésznő a Kazak Nemzeti Konzervatórium rektora. A moszkvai Csajkovszkij Konzervatóriumban végzett Lev Vlasenko professzor osztályában. 1983-ban a párizsi nemzetközi verseny nagydíját kapta, elnyerte a kortárs francia zeneszerzők legjobb előadója különdíját. 1985 óta folyamatosan fellép Európa számos országában, Japán, Kína, Korea, Izrael, Törökország koncerttermeiben. Novemberben Budapestre érkezett, ahol először a Vigadóban adott koncertet, majd másnap Karcagon.

Szűkebb hazájának, Kazahsztánnak népszerű előadóművésze és kiemelkedő alakja országa kulturális életének: 1984-ben megkapta a Kazahsztán Érdemes Művésze címet, 1991-ben pedig a Kazak Nemzet Művésze címet. Repertoárján Bach, Mozart, Beethoven, Chopin, Brahms, Liszt, Ravel Debussy, Rachmaninov, Prokofjev, Schubert, Schumann, Scriabin, Messiaen, Buntez művek szerepelnek. Ezekből adott ízelítőt a kun közönségnek.

DE

Elismerés a nemzeti értékekért

Szervátiusz Jenő-díjat kapott Györfi Sándor karcagi szobrászművész

Szervátiusz Jenő születésének 100. évfordulója alkalmából fia, Tibor díjat alapított. A minap Budapesten Györfi Sándor karcagi születésű Munkácsy- és Mednyánszky-díjas szobrászművész vette át első alkalommal a díjat.

- Ritkán születik a világra ilyen formátumú tehetség, mint Györfi Sándor, akiből a köznyelven szólva ilyen gazdagon árad az "isteni szikra". Minden munkájánál lenyűgöz az a briliáns mesterségbeli tudás, ahogy uralja az anyagot, amilyen könnyedséggel élénk teríti a legkülönbözőbb plasztikai megoldásokat - mondta laudációjában *Egri Mária* művészettörténész, majd részletesen ismertette a művész által készített köztéri szobrok történetét, méltatta azok művészi megoldásait és a kun hagyományok megőrzését.

A díjátadás után *Szervátiusz Tibort* is megkérdeztük. A művész nagyon meghatózott.

- Nagyon nagy dolog ez a díj. Ezzel is szeretném ápolni édesapám emlékét, és azt a nagy teljesítményt, amit életében nyújtott. Jó döntés volt, hogy a Szervátiusz Alapítvány első alkalommal Györfi Sándort jutalmazta. Méltó tehetségű és alkotó képességű karcagi szobrász, aki művészileg, tartalmilag formailag is az eszmei mondanivalójában is ahhoz kötődik, amihez mi is, a nemzeti művészet megteremtését, képviselőjét és szolgálatát vállalta fel az egész nemzetért.

- *Mit jelent Önnek a díj?*- kérdeztük Györfi Sándortól.

- Nagyon közel vagyunk még az ünnepség pillanataihoz, még nem ülepedett le bennem a díj jelentése. Azt hiszem sokszínű jelentése van a mai napnak, a magyar kultúráról volt szó, a gyökerekről, aminek én is szenteltem eddigi munkásságomat. Azalatt a több mint húsz év alatt, amit a szakmában töltöttem el szülővárosomban nagyon sok munka, szobor, kisplasztikai érem született. A laudáció alatt döbbsentem rá, mennyi mindehhez volt közöm eddig, hiszen a szobrász agya az valahol mindig előrébb jár. A megtett út múlandó, az újabb lehetőségek és az újabb gondolatok foglalkoztatják az embert. Örömmre szolgál, hogy ezt a díjat olyan ember nevesíti, aki legendai távolságban volt már tőlem gimnazista koromban is. A Szervátiusziokról mindenki tudott és hallott. A magyar kultúra őrzőiről gondolkodtunk nevük hallatán és akkor az jóleső érzéssel töltött el bennünket. Egy bezárt országrészhez Erdélyhez, mint a magyar kultúra bölcsőjéhez nekem is van némi közöm, hiszen a nagyanyám 1907-ben Kolozsváron született székely asszonyként. A család Karcagon él, kötődik a kunokhoz. A kunok történelme, kultúrája engem nagyon foglalkoztat. Erre barátaim dr. Bellon Tibor és Mándoky Kongúr Pista - ők már sajnos nincsenek közöttünk - hívták fel a figyelmemet, de jelentős volt számomra Tóth Pista barátom, a művelődési ház akkori előadója, akinek szintén szívügye volt a kun kultúra. Tőlük és Körmendi Lajostól hallottam az első sorokat arról, milyen nagy kultúrája is volt a kunoknak. Az mindig bennünk élt egyszerű karcagi emberekben, hogy őseink kunok voltak, de hogy milyen kultúrkörhöz tartoztak és milyen minőségű kultúrát hoztak létre a szobrászatban, arról semmit nem tudtunk. Amikor Mándoky Kongúr Pista hozta ez első könyveket az ősi türk szobrokról, bábokról akkor kezdtem el foglalkozni azzal, hogy ezt az elfelejtett nagy, földrészeket is átívelő temetkezési kultúrának a szobrait valamilyen formában meg kell eleveníteni és tovább kell éltetni abban az időben, amelyben élünk. Ebben a zaklatott világban nagyon fontos, hogy legyen egy-egy biztos pont. Ebben a szellemben vettem át a díjat és fogadtam el.

- *Említette, hogy a szobrász agya mindig előrébb jár. Min dolgozik most?*

- Nagyon sok minden foglalkoztat. Ezekből nem mindből lesz szobor, vázlatok születnek, kisebb makettek készülnek, de mindenképpen abban a kultúrkörben és szobrászvilágban, amit én kezdtem, annak a munkának a folytatásaként csinálom. Megbízásaim szerencsére továbbra is a magyar kultúra jeles embereit, portréit hivatottak megörökíteni.

DE

névjegy: Györfi Sándor 1951-ben született Karcagon, 1969-ben elvégezte a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumot, 1978-ban a Képzőművészeti Főiskolát. Tanulmányai befejeztével szülővárosától műtermet, ösztöndíjat kapott. Számtalan köztéri alkotása van Karcagon és az országban. Munkásságát elismerő jelentősebb díjai: 1978-81 Derkovits-ösztöndíj, 1986 Munkácsy-díj, 1998 Mednyánszky-díj. Évtizedek óta vezetője a nyíregyháza-sóstói nemzetközi éremművészeti és kisplasztikai alkotótelepnek, a mezőtúri művésztelepnek. 1981-ben újraéleszti a viaszveszejtéses bronzöntés őstechnikáját.

A Szervátiusz Jenő-díjat az alapító, Szervátiusz Tibor adta át Györfi Sándornak

Csukás István: Jeltelen sírok a nyelvben

Eltűnődöm mostanában, talán a helyem keresve:
merre tűnt, hová lett az ősök elporladt teste?

Jelöletlen temetőkkal bár a földet beszánták,
elszántan vándoroltak ázsiai sztyeppéken a
kromoszómák,

míg elért hozzánk a csak ránk jellemző fehérjelánc,
az üzenet, hogy milyen legyen szemünk állása,
arcunkon a ránc;

ezt értem, nagyjából, s el is tudom képzelni a holtak
földbe süppedő sorát. De a lelkük hol porladt?

A lélek, mely a kaszáló időben is összeránt,
s maroknyi csoportból futtában is teremt hazát,

lovon zötyögtetve, batyuba rejtve istent, sámánt, papot,
s nem hagy állatként pusztulni szíjra fűzött rabot;

mely elpusztíthatatlan, mert kard nem fogja s a
kivégzőosztag
csak a levegőt lövi, ha őt lövi, a földre csak a test
roskad;

mely fontosabb üzenet s erősebb, mint a halandó testé,
véres csataterекről száll tovább, rejtik virágok,
madarak, esték;

az édes dallam, mely kihallatszik a világ iszonyú
zsivajából,
hogy fölsír rá a kanadai erdő s a szibériai
internálótábor;

mely embert csinál belőlünk, a többi emberhez méltót,
s nem a félelem, nem a bukás, nem a túlerő - ő
mondja ki a végszót;

mely megálljt kiált elaljasult eszmék, örült vezérek,
röhögő janicsárok
hatalmának, hogy ne legyünk kijelölt temető,
országnyi lövészárók ;

mely elveszejtő látomásomat csitítja, előre elsírt
könnyeim letörli,
s így biztat: légy bátor, ha el is hullsz, nem lehet
mindenkit megölni;

s ha lehet is, él még tovább, mint halottban reflex,
az elnémult nyelvben, mely neked is jeltelen sírod lesz-

Felütöm fejem, agyam tisztul a véstől, szemem
messzebbre lát,
míg élek: sejtembe írt parancs legyőzni a halált,

s ha népem a test, vagyok a sejt, mely a parancsot
kiáltja,
kicsinységem így kap értelmet, ezért jöttem a világra,

ezért ringatott anyám, ezért tanított apám, s a halottak
szétszórtan porladó csont-betűje némán is erre oktat,

költő így vagyok, ha bármiről írok, mindig csak rólok
írok-
s szavam mögött fölremlenek a jáász, besenyő, kun
tömegsírok.

(1980)

Kun Hírmondó * a Kunszövetség hírlevele * Kiadja a Kunszövetség ügyvivői testülete* Felelős szerkesztő: Daróczi Erzsébet
Szerkesztőbizottság: dr. Fazekas Sándor, dr. Baski Imre, dr. Magyar Gábor, Kovács Sándor, Fejes György, Horváth György,
Kun Csaba, dr. Mándoki István, Szilágyi Lajos †Sudár István
Szerkesztőség címe: 5300 Karcag, Városháza, Kossuth tér 1., tel.: (30) 903-7732,
web: www.kunszovetseg.hu, e-mail: kunszovetseg@freemail.hu